

SLOVO A SLOVESNOST

Časopis pro otázky teorie a kultury jazyka
založený v roce 1935 Pražským lingvistickým kroužkem
ročník 68 číslo 3

A journal for the theory of language and language cultivation
founded in 1935 by the Prague Linguistic Circle
volume 68 number 3

Vedoucí redaktor/ Editor-in-Chief: Jan Kořenský

Výkonný redaktor/ Editorial Assistant: Petr Kaderka

Redaktorka anglických textů/ English Language Editor: Tamah Sherman

Redakční rada/ Editorial Board: Tilman Berger (Tübingen), Neil Berman (Sheffield), Mirek Čejka (Brno), František Daneš (Praha), Juraj Dolník (Bratislava), Jana Hoffmannová (Praha), Petr Karlík (Brno), Miroslav Komárek (Olomouc), Alena Macurová (Praha), Olga Müllerová (Praha), Jiří Nekvapil (Praha), Pavel Novák (Praha), Karel Oliva (Praha), Patrick Sériot (Lausanne), Petr Sgall (Praha), Ludmila Uhlířová (Praha)

Vydává Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky, veřejná výzkumná instituce
Published by the Czech Language Institute of the Academy of Sciences of the Czech Republic, a public research institution

Redakce/Address: Slovo a slovesnost, Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i., Letenská 4, 118 51 Praha 1, Czech Republic, tel. (+420) 226 228 041, e-mail <slovo@ujc.cas.cz>

Vychází čtyřikrát do roka/ Published quarterly

Toto číslo vyšlo v srpnu 2007/ This issue was published in August 2007

SLOVO A SLOVESNOST je citováno v Bibliografii Językoznawstwa Slawistycznego, Bibliografii české lingvistiky, Bibliographie Linguistique/ Linguistic Bibliography, Modern Language Association International Bibliography, The Year's Work of Modern Language Studies.

SLOVO A SLOVESNOST is cited in Bibliografia Językoznawstwa Slawistycznego [Slavic Linguistics Bibliography], Bibliografie české lingvistiky [Czech Linguistics Bibliography], Bibliographie Linguistique/ Linguistic Bibliography, Modern Language Association International Bibliography, The Year's Work of Modern Language Studies.

Elektronická verze časopisu **SLOVO A SLOVESNOST** je dostupná na internetové adrese/ The electronic version of **SLOVO A SLOVESNOST** is available at: <<http://www.cceol.com>> (Central and Eastern European Online Library).

Informace o předplatném podá a objednávky přijímá redakce Slova a slovesnosti a výhradní distributor firma MYRIS TRADE, s. r. o., P. O. Box 2, 142 01 Praha 4, tel. 234 035 200, fax: 234 035 207. Další distributor-ské firmy nejsou oprávněny titul v ČR šířit. Cena předplatného pro české předplatitele: 308 Kč.

Podávání novinových zásilek povolila Česká pošta, s. p., odštěpný závod Praha, č. nov 6204/97 ze dne 1. 4. 1997. – Reg. č. MK ČR E 559.

Zahraniční předplatné vyřizuje výhradně firma Kubon & Sagner. Objednávky vyřizované jinými firmami nejsou v souladu se smluvními vztahy vydavatele a jsou šířeny nelegálně.

All foreign orders are processed exclusively by the agency: Kubon & Sagner, Buch Export-Import GmbH, D-80328, München, BRD, fax: 004954218-218. Foreign orders processed by other subscription agencies are not in compliance with the agreement between the publisher and the above mentioned agency and are distributed illegally.

Toto číslo je v prodeji v knihkupectví Fišer FF UK, nám. J. Palacha 2, 116 38 Praha 1, tel. 222 319 516, v prodejně Academia, Národní tř. 7, 110 00 Praha 1, tel. 224 229 649, Václavské nám. 34, 110 00 Praha 1, tel. 224 223 511, nebo Na Florenci 3, 110 00 Praha 1, tel. 224 814 621.

Sazba: Marcela Hladíková. Tiskne PBTisk Příbram, Prokopská 8, 261 02 Příbram VI.

© Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i.

OBSAH/CONTENTS

<i>Jan Kořenský: Paradigmata zkoumání řečové komunikace</i>	163–169
Paradigms for research on speech communication	
<i>Lubomír Plesník: Medzikultúrne komunikačné synapsie</i>	170–183
Intercultural communication synapses	
R o z h l e d y / D i s c u s s i o n	
<i>Robert Adam: K diskusi o spisovné a „standardní“ češtině</i>	184–189
On the discussion of literary and “standard” Czech	
R e c e n z e / B o o k r e v i e w s	
Lynne Young – Claire Harrison (eds.): Systemic Functional Linguistics and Critical Discourse Analysis: Studies in Social Change (<i>Jiří Nekvapil – Petr Kaderka</i>)	190–196
Leo Hickey – Miranda Stewart (eds.): Politeness in Europe (<i>Marek Nekula</i>) ..	197–200
Richard J. Watts: Politeness (<i>Marek Nekula</i>)	200–205
Vít Dovalil: Sprachnormenwandel im geschriebenen Deutsch an der Schwelle zum 21. Jahrhundert: Die Entwicklung in ausgesuchten Bereichen der Grammatik (<i>Christa Dürscheid</i>)	205–211
Elizabeth Couper-Kuhlen – Cecilia E. Ford (eds.): Sound Patterns in Interaction: Cross-Linguistic Studies from Conversation (<i>Martin Havlík</i>)	211–218
Rita Franceschini – Johanna Miecznikowski (eds.): Leben mit mehreren Sprachen: Sprachbiographien / Vivre avec plusieurs langues: Biographies langagières (<i>Oliver Engelhardt</i>).....	218–223
André Cyr – Peter H. Nelde – Dorothea Ruthke (eds.): Sociolinguistica: Internationales Jahrbuch für Europäische Soziolinguistik / International Yearbook of European Sociolinguistics / Annuaire International de la Sociolinguistique Européenne, 19: Wirtschaft und Sprache / Economy and Language / Economie et Langue (<i>Kateřina Černá – Oliver Engelhardt</i>)	224–229
Leoš Šatava: Sprachverhalten und ethnische Identität: Sorbische Schüler an der Jahrtausendwende (<i>Sylvie Zyková</i>)	229–232
Colette A. Granger: Silence in Second Language Learning: A Psychoanalytic Reading (<i>Dagmar Siegllová</i>)	232–236
K r o n i k a / C h r o n i c l e s	
Janu Kořenskému k sedmdesátinám (<i>Jana Hoffmannová</i>)	237–240

Paradigmata zkoumání řečové komunikace

JAN KOŘENSKÝ

Paradigms for research on speech communication

ABSTRACT: When seeking order in the chaos of contemporary approaches to speech communication and its assumptions, it is possible to begin with the fact that the langue-parole opposition (or the competence-performance opposition in some frameworks) is no longer a methodological universal. It thus follows that one criterion for the differentiation of approaches consists in the differences in establishing the goal of the research and its immediate objective and topic. From this perspective, approaches vary in regard to whether they are oriented toward the process of communication as a whole or whether they give preference to one of its components. A further criterion is the opposition of formal and non-formal models. Under the influence of post-modern ideology and in the framework of increasing interdisciplinarity, there has been shift from rational approaches to speech communication and its assumptions.

Key words: scientific paradigm, speech communication, interdisciplinarity, criteria for the differentiation of paradigms

Klíčová slova: vědní paradigma, řečová komunikace, interdisciplinarita, kritéria diferenciacie paradigmat

*Katedra bohemistiky FF UP
Křížkovského 10, Olomouc
<korensky@ujc.cas.cz>*

Medzikultúrne komunikačné synapsie

LUBOMÍR PLESNÍK

Intercultural communication synapses

ABSTRACT: In this article, the author 1) defines the scope of attitudes towards Eastern wisdom in European humanities from ancient times up to the present (Plotinos, Schopenhauer, Eliade, etc.), 2) characterizes the essence of the basic barriers which block the instrumental employment of the above-mentioned texts in humanistic research, 3) points out model cases of explicit (Schopenhauer) and implicit (Heidegger) openness of the European way of thinking towards Eastern wisdom, 4) reveals the following epistemological symptoms of the essential part of source texts of Eastern wisdom: a) focus on the suppositional field (always differentiating) of semiosis or the sign syntagmas, b) experiential wholeness, c) eudemonic character and d) radical assumptions.

Key words: West (science) – East (wisdom based on experience), communication synapses, Martin Heidegger, epistemological invariant

Klíčové slova: Západ (veda) – Východ (skúsenostná múdrosť), komunikačné synapsie, Martin Heidegger, epistemologický invariant

*Ústav literárnej a umeleckej komunikácie FF UKF
Štefánikova 67, 949 01 Nitra, Slovensko
<lplesnik@ukf.sk>*

Robert Adam

K diskusi o spisovné a „standardní“ češtině

On the discussion of literary and “standard” Czech

ABSTRACT: This is a critical assessment of the claims and arguments given in the article by Čermák, Sgall, and Vybíral (2006). Examining individual statements in this article, the present paper finds, among others, that 1) there is not enough evidence in the article for what is said about the history and the present state of language management in the Czech Republic as well as about the treatment of the Czech language in schools; 2) existing norms of language communication are ignored, as are the social and cultural roles of literary Czech; and 3) the article fails to clearly explain its central concept of “standard” language.

Key words: functional approach, communication norms, codification

Klíčová slova: funkční přístup, komunikační normy, kodifikace

*Ústav českého jazyka a teorie komunikace FF UK
nám. Jana Palacha 2, 116 38 Praha 1
<robert.adam@ff.cuni.cz>*